

ŽŪM veiklos priežiūros ataskaita užtikrinant 2008 m. rugsėjo 5 d. Komisijos reglamento (EB) Nr. 889/2008, kuriuo nustatomos išsamios Tarybos reglamento (EB) Nr. 834/2007 dėl ekologinės gamybos ir ekologiškų produktų ženklavimo įgyvendinimo taisyklės dėl ekologinės gamybos, ženklavimo ir kontrolės, 92f straipsnio nuostatų vykdymą.

1. Ekologinės gamybos audito atliekančios kompetentingos institucijos duomenys

1.1. kuri įstaiga yra kompetentinga institucija,

Centrinė kompetentinga institucija – Lietuvos Respublikos Žemės ūkio ministerija (ŽŪM), Augininkystės ir agrarinės aplinkosaugos skyrius. Adresas: Gedimino pr. 19., LT-01103, Vilnius

Žemės ūkio ministro įsakymu nustatyti centrinės kompetentingos institucijos uždaviniai, funkcijos, teisės ir pareigos, darbo organizavimas ir atsakomybė.

Pagrindinis centrinės kompetentingos institucijos uždavinys yra formuoti ir įgyvendinti valstybės politiką ekologinio žemės ūkio srityje, vykdyti sertifikavimo sistemos tobulinimą ir plėtrą, koordinuoti atitinkamų kontrolės institucijų (kontrolės įstaigų) veiklą ir joms pavestų kontrolės uždavinių įgyvendinimą, kooperacijos plėtrą.

ŽŪM Augininkystės ir agrarinės aplinkosaugos skyrius:

- rengia ekologinio žemės ūkio plėtotės programas;
- tobulina ekologinio žemės ūkio ir ekologiškų žemės ūkio ir maisto produktų sertifikavimo sistemą;
- organizuoja valstybinę kontrolę ekologinės gamybos srityje pagal ES teisės aktų nuostatas;
- rengia ir teikia pasiūlymus dėl kooperacijos plėtros, valstybės lėšų skyrimo programoms įgyvendinti, kontroliuoja ir analizuoja šių lėšų panaudojimo tikslumą;
- kontroliuoja kontrolės institucijų (įstaigų) veiklą ir joms pavestų kontrolės uždavinių veiklą ir kt.

Taip pat VšĮ „Ekoagros“ veiklos priežiūrą atlieka kiti ŽŪM padaliniai:

Tvarios žemės ūkio gamybos politikos grupė;

- Finansų skyrius;
- Korupcijos prevencijos ir vidaus tyrimų skyrius;
- Teisėkūros ir atstovavimo skyrius;
- Turto ir viešųjų pirkimų skyrius;
- Centralizuoto vidaus audito skyrius.

1.2. šaltiniai, kuriais gali remtis kompetentinga institucija,

VšĮ „Ekoagros“ dokumentai, VšĮ „Ekoagros“ tinklalapis, darbuotojų atsakymai į paklausimus žodžiu, tel., susirašinėjimas el. paštu.

1.3. kompetentingos institucijos atliekamų auditų aprašas (kaip atlikta, kas atliko)

ŽŪM Augalininkystės ir agrarinės aplinkosaugos

skyriaus patarėja Neda Jakubauskienė

tel. +(370) 52391096

el. p. neda.jakubauskiene@zum.lt

Gedimino pr. 19. LT-01103, Vilnius

Nuotoliniu būdu patikrintos 3 subjektų bylos, VšĮ „Ekoagros“ ofiso veikla Kaune tiek nuotoliniu būdu, tiek vykstant į ofisą.

1.4. kompetentingos institucijos taikoma dokumentais įforminta procedūra

Remiamasi tiesiogiai regl. Nr. 834/2007 8 ir 9 str., reg. Nr. 889/2008 92c ir 92e str. bei reglamento (EB) Nr. 889/2008 92f str. reikalavimais, kurie taikomi kontrolės įstaigoms.

Taip pat atsižvelgta į reikalavimus pagal „*EA Policy For the Accreditation of Organic Production Certification*“.

(Ankstesni auditai buvo daromi atsižvelgiant ir į Europos Komisijos gairių „Working document of the Commission services on official controls in the organic sector“ (2011 m. liepos 8 d. redakcija) 6 skyriaus „Kontrolės įstaigų priežiūra“ reikalavimus).

2. Ekologinės gamybos kontrolės sistemos aprašas:

2.1. kontrolės įstaigų ir (arba) kontrolės institucijų taikoma sistema

Sertifikavimo veiklą vykdo Lietuvoje 1 kontrolės institucija - VšĮ „Ekoagros“

2.2. registruoti ūkio subjektai, kuriems taikoma kontrolės sistema (mažiausias metinių patikrinimų skaičius)

VšĮ „Ekoagros“ pateikta informacija priede XIII c pagal Reglamento Nr. 889/2008 XIIIc priedo šablona;

2.3. kaip taikomas rizika pagrįstas principas

Remiantis „Rizikos valdymo ir atsitiktinių/papildomų patikrų vertinimo atrankos procedūra“ PR-10, patvirtinta 2015 m. kovo 23 d. VšĮ „Ekoagros“ direktoriaus įsakymu Nr. V-12 (2020 m. kovo 5 d. įsakymo Nr. V-32 redakcija).

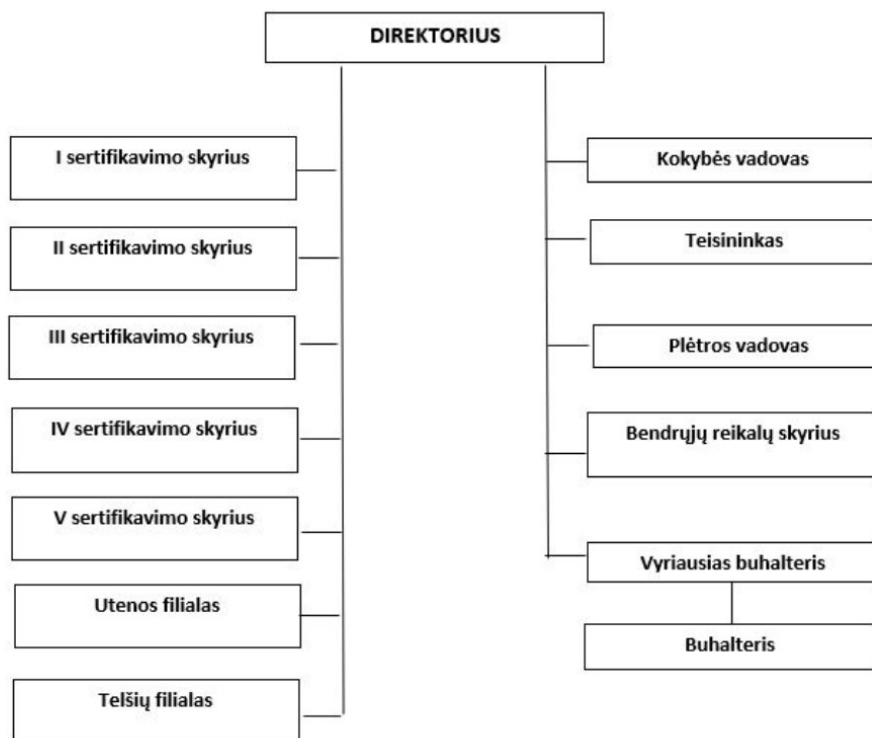
3. Kontrolės įstaigų ir (arba) institucijų duomenys:

3.1. kontrolės įstaigų ir (arba) institucijų sąrašas

Sertifikavimo veiklą Lietuvoje vykdo tik viena kontrolės institucija - VšĮ „Ekoagros“.

VšĮ „Ekoagros“ yra pelno nesiekiantis ribotos civilinės atsakomybės viešasis juridinis asmuo, veikiantis ekologinės žemės ūkio ir maisto produktų gamybos ir nacionalinės kokybės produktų sertifikavimo ir kontrolės srityse. VšĮ Ekoagros yra atsakinga už ūkio subjektų sertifikavimą ir kontrolę, teisės aktų vykdymo užtikrinimą ir prašymų taikyti nukrypti leidžiančias nuostatas vertinimą pagal Reglamentą (EB) Nr. 889/2008. Lietuvos Respublikos Vyriausybė pavedė ŽŪM įgyvendinti valstybės, kaip VšĮ Ekoagros savininkės, turtines ir neturtines teises ir pareigas.

2019 m. rugpjūčio mėn. patvirtinta VšĮ Ekoagros valdymo struktūra. VšĮ Ekoagros turi vieną centrinį biurą ir du filialus (Telšių ir Utenos). Įstaigai vadovauja direktorius. Vienas iš įstaigos struktūrinių elementų – Taryba – patariamasis kolegialus valdymo organas, kurio tikslas – analizuoti įstaigos veiklą ir teikti pasiūlymus direktoriui ir (arba) dalininkų susirinkimui dėl veiklos tobulinimo. Tarybos veiklai vadovauja pirmininkas. Siekiant užtikrinti VšĮ Ekoagros nešališkumą ir interesų pusiausvyrą, Taryba sudaroma iš 8 narių: 2 nariai iš mokslo institucijų, 2 – iš valdžios institucijų, 2 – iš produktų gamintojų ir 2 – iš produktų vartotojų. Taryba sudaroma 3 metams ir dirba pagal patvirtintą Tarybos darbo reglamentą.

Ekoagros yra įdiegusi kokybės vadybos sistemą, kurią NAB akreditavo kaip atitinkančią tarptautinio standarto LST EN ISO/IEC 17065, nustatančio reikalavimus, keliamus produktų, procesų ir paslaugų sertifikavimo įstaigoms, reikalavimus. Patvirtinta Kokybės vadovo procedūra, kuri yra taikoma visiems Ekoagros padaliniams, dokumentams ir veiksmams ir nustato kompetencijos, veiklos nuoseklumo ir nešališkumo reikalavimus, siekiant įgyvendinti ir prižiūrėti kokybės sistemą, nuolat gerinti jos rezultatyvumą pagal tarptautinio standarto LST EN ISO/IEC 17065 reikalavimus.

Vidaus kokybės vadybos sistemos procedūros numato, kad Ekoagros sertifikavimo veiklą vykdo nešališkai ir yra atsakinga už sertifikavimo nešališkumą. Ekoagros nešališkumo principų įgyvendinimą vertina ir Ekoagros Taryba.

Taip pat Ekoagros taiko ŽŪM patvirtintus sertifikavimo darbų įkainius ar įkainio nustatymo taisykles ir nesudaro pareiškėjams komercinio, finansinio ar kitokio spaudimo, kuris keltų pavojų sertifikavimo nešališkumui. Kiekvienais metais (metų pabaigoje), kuomet yra atliekama vadovybinė analizė, Ekoagros vertina galimas rizikas, kylančias sertifikavimo veiklos ir kontrolės nešališkumui.

Ekoagros Tarybos nariai ir darbuotojai pasirašo Konfidencialumo ir nesuinteresuotumo įsipareigojimą.

„Ekoagros“ įtraukta į Reglamento (EB) Nr. 1235/2008 IV priedo lygiavertiškumo nustatymo tikslais sudarytą kontrolės įstaigų ir kontrolės institucijų sąrašą dėl sertifikavimo darbų atlikimo trečiose šalyse (Baltarusijoje, Kazachstane, Rusijoje, Tadžikistane). Pateiktoje lentelėje nurodyti suteikti kodų numeriai ir sertifikuojamų produktų kategorijos kiekvienoje šalyje.

Code number	Third country	Product category					
		A	B	C	D	E	F
BY-BIO-170	Belarus	X	X	-	X	-	X
KZ-BIO-170	Kazakhstan	X	X	-	X	-	X
RU-BIO-170	Russia	X	X	-	X	-	X
TJ-BIO-170	Tadzhikistan	X	X	-	X	-	X

A – neperdirbti augalininkystės produktai;

B – gyvi gyvūnai ar neperdirbti gyvūniniai produktai;

- C – akvakultūros produktai ir jūros dumbliai;
- D – maistui skirti perdirbti žemės ūkio produktai;
- E – pašarams skirti perdirbti žemės ūkio produktai;
- F – augalinė dauginamoji medžiaga ir auginimui skirtos sėklos.

Ekoagros yra sudariusi rangos sutartis su akredituotomis laboratorijomis dėl laboratorinių tyrimų atlikimo. Sutartys sudarytos su Nacionalinis maisto ir veterinarijos rizikos vertinimo institutu - NMVRVI laboratorija, Vokietijos Eurofins - Dr. Specht laboratorien GmbH laboratorija, Latvijos gamtos mokslų laboratorija „BIOR“, Vokietijos GALAB Laboratorien GmbH.

Ekologinės gamybos tyrimams naudojamos tik 2 laboratorijos: Vokietijos Eurofins - Dr. Specht laboratorien GmbH laboratorija ir Vokietijos GALAB Laboratorien GmbH (mėginiams pertirti rezultatų palyginimui).

3.2. kontrolės įstaigoms deleguotos ir (arba) kontrolės institucijoms pavestos užduotys

Žemės ūkio ministro 2000 m. gruodžio 28 d. įsakymu Nr. 375 (žemės ūkio ministro 2010 m. balandžio 6 d. įsakymo Nr. 3D-323 redakcija) viešajai įstaigai „Ekoagros“ pavesta vykdyti sertifikavimo įstaigos funkcijas pagal patvirtintas Ekologinio žemės ūkio taisykles ir suteiktas sertifikavimo įstaigos kodas LT-EKO-001.

3.3. deleguotų kontrolės įstaigų priežiūra (kas ir kaip vykdo)

ŽŪM skyriai: (Tvarios žemės ūkio gamybos politikos grupė, Augalininkystės ir agrarinės aplinkosaugos skyrius, Finansų skyrius, Korupcijos prevencijos ir vidaus tyrimų skyrius, Teisėkūros ir atstovavimo skyrius, Centralizuoto vidaus audito skyrius, Turto ir viešųjų pirkimų skyrius) pagal skyrių kompetencijos sritis, taip pat tų skyrių darbuotojai pagal pareigybių aprašymuose nurodytas funkcijas. Informacija su funkcijomis skelbiama ŽŪM tinklalapyje <https://zum.lrv.lt/contacts>

3.4. veiklos, kurią vykdo daugiau nei viena kontrolės įstaiga ir (arba) institucija, koordinavimas

Sertifikavimo veiklą Lietuvoje vykdo tik viena kontrolės institucija

3.5. kontrolės funkcijas vykdančių darbuotojų mokymas

Patikrintas kvalifikacijos kėlimas VšĮ Ekoagros įvairiems darbuotojams 2020 m.

Apibendrinta informacija dėl Ekoagros darbuotojų kvalifikacijos kėlimo:

Metai		FAKTAS		
		Val. skaičius	darbuotojų skaičius	valandų kiekis tenkantis vienam darbuotojui
2020	visi	2265	67	33,8
	tik tikrintojai ir ekspertai	1416	42	33,71

Be lentelėje išvardintų išorinių mokymų vykdomi tikrintojų ir ekspertų kvalifikacijos kėlimai. Prieš sertifikavimo sezoną rašo darbuotojai testus, yra atskiri naujų darbuotojų mokymai, kur informacija apie tai saugoma jų asmens bylose (nepatikrinta).

3.6. patikrinimai ir tikrinimai vietoje, apie kuriuos pranešama ir (arba) nepranešama

Pagal regl. Nr. 889/2008 Kompetentingų institucijų vykdoma priežiūra pagal 92c str. 2 punktą „Rizikos analizės procedūra“ turi padėti užtikrinti, kad:

a) remiantis rizikos analizės rezultatais būtų galima nustatyti metinių patikrinimų ir tikrinimų vietoje, apie kuriuos pranešama arba nepranešama, intensyvumą;

b) būtų atliekami papildomi bent 10 % pagal sutartį veiklą vykdančių ūkio subjektų pagal 65 straipsnio 4 dalį atliekami atsitiktiniai patikrinimai vietoje pagal rizikos kategoriją;

c) apie bent 10 % visų patikrinimų ir tikrinimų vietoje, atliekamų pagal 65 straipsnio 1 ir 4 dalis, nebūtų pranešama;

d) ūkio subjektai, kuriuos numatyta patikrinti ir tikrinti vietoje apie tai nepranešus, būtų atrenkami remiantis rizikos analize ir kad tie patikrinimai ir tikrinimai vietoje būtų planuojami atsižvelgiant į rizikos lygį.“

- „Rizikos valdymo ir atsitiktinių/papildomų patikrų vertinimo atrankos procedūra“ PR-10, patvirtinta 2015 m. kovo 23 d. VŠĮ „Ekoagros“ direktoriaus įsakymu Nr. V-12 (2020 m. kovo 5 d. įsakymo Nr. V-32 redakcija);

- „Mėginių atrinkimo, paruošimo ir išsiuntimo procedūra“ PR-08, patvirtinta 2009 m. balandžio 28 d. VŠĮ „Ekoagros“ direktoriaus įsakymu Nr. V-27 (2020 m. gegužės 12 d. įsakymo Nr. V-67 redakcija).

- Kasmetinė ūkio subjektų fizinė patikra pagal reg. (EB) Nr. 889/2008 65 str. 1 dalį:

VšĮ „Ekoagros“ pateikta informacija priede XIII c pagal Reglamento Nr. 889/2008 XIIIc priedo šabloną;

- Papildomi kontroliniai vizitai pas ūkio subjektus pagal reg. (EB) Nr. 889/2008 65 str. 4 dalį:

VšĮ „Ekoagros“ pateikta informacija priede XIII c pagal Reglamento Nr. 889/2008 XIIIc priedo šabloną;

- Iš anksto nepranešti kontroliniai vizitai pas ūkio subjektus pagal reg. (EB) Nr. 889/2008 92c str.2c:

VšĮ „Ekoagros“ pateikta informacija priede XIII c pagal Reglamento Nr. 889/2008 XIIIc priedo šabloną;

- Iš anksto pranešti kontroliniai vizitai pas ūkio subjektus:

VšĮ „Ekoagros“ pateikta informacija priede XIII c pagal Reglamento Nr. 889/2008 XIIIc priedo šabloną;